Anul LXXXIII — Sibiu, 7 Iulie 1935 — Nr. 29

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ARDEALUL" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

✝ I. P. Sf. Mitropolit Nectarie al Bucovinei

(1875—1935)

Mitropolia Bucovinei și Arhiepiscopia de Cernăuți se învestmântă în haină de jale: Inalt Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit *Dr. Nectarie Cotlarciuc*, după lungi suferințe, și-a dat sufletul în mânile Atotputernicului Dumnezeu, Joi, în 4 Iulie 1935, în al 61-lea an al vârstei.

Răposatul în Domnul a fost ales în 7 Noemvrie 1924 arhiepiscop și mitropolit în locul declarat vacant în urma retragerii mitropolitului Dr. Vladimir de Repta, care era suferind și ajuns la înaintată vârstă. Mitropolitul Nectarie a stat astfel în scaunul mitropolitan timp de 10 ani și câteva luni. Inainte de-a ocupa acest scaun, fusese episcopul ales al Cetății Albe și Ismail, unde a fost chemat prin votul Marelui Colegiu din ziua de 29 Martie 1923 ca episcop în Basarabia.

Ca profesor la facultatea de teologie din Cernăuți, dela luminile căreia s'au împărtășit numeroși clerici de seamă și din Ardeal, ca unul dintre redactorii vechei reviste bisericești *Candela*, mai la urmă ca arhiereu, a contribuit — cu pregătirea solidă ce-o avea — la înălțarea vieții bisericești în eparhiile ce le-a condus, lucrând pentru întărirea credinței și a neamului din Basarabia și Bucovina și pentru legăturile cât mai tari ale acestor regiuni cu Patria mamă.

Deplângem, împreună cu îndureratele eparhii, trecerea la cele veșnice a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nectarie, dorind văduvitei eparhii un urmaș tot așa de valoros.

Dumnezeu să-l odihnească cu Drepții!

*

Note biografice. — Mitropolitul Nectarie, născut în 7 Februar 1875 ca fiu al unui cântăreț bisericesc, a studiat în liceul dela Suceava și în universitatea din Cernăuți, unde a obținut titlul de doctor în teologie și în filosofie. Studiile și le-a completat la universitățile din apus: Bonn, Viena și Würzburg.

Din 1909—1915 a fost funcționar, apoi bibliotecar la Biblioteca universității cernăuțene; ear din 1915—1923 a ocupat, întâi ca docent, apoi ca titular, catedra de teologie practică dela facultatea teologică din Cernăuți.

A publicat diferite scrieri în domeniul dreptului bisericesc, între care un studiu mai întins și bine apreciat despre dreptul ctitoricesc din Moldova și patronatul din Bucovina. A făcut cercetări în domeniul teologiei pastorale, dând la lumină, atât în broșuri, cât și în coloanele Candelei, lucrări de importanță pentru întreaga preoțime.

Chemat dela catedră în scaunul episcopal, apoi în cel de mitropolit, a izbutit să desfășoare o muncă înțeleaptă și continuă în ogoarele ce i s'au încredințat spre păstorire, având sfetnici și împreună-lucrători pentru binele bisericii și al neamului.

Inmormântarea regretatului prelat se face mâne, Duminecă, în 7 Iulie a. c.

Idealismul umanist și pedagogia modernă

de **Dr. NICOLAE BALCA**

I

In discuțiile pedagogice din ultimii ani se poate vedea tot mai mult, că obiectul lor nu-l mai formează probleme de natură psihologică, metodică sau tehnică, *ci însuși temeiul ultim metafizic al educației.*

Criza, care a cuprins domeniile vieții spirituale, a făcut problematic și lucrul educatorului. Inapoia discuțiilor care privesc reforma școalei un ochi mai înțelegător descopere complecta desorientare ce domnește în pedagogia contemporană. Nemărginitul optimism al pedagogiei idealiste-umaniste, — optimism născut din credința în infinitele posibilități creatoare ale umanului și din încrederea în eficacitatea metodei, în analiza și experimentul științific, — a falimentat.

N'avem intenția ca, în rândurile ce urmează, să facem fenomenologia crizei și a problematicului care sânt semnele evidente ale timpului nostru. Am făcut acest lucru în altă parte (vezi Dr. N. Balca, Criza spirituală modernă și cauzele ei, Sibiu 1934). Dar, pentru înțelegerea cât mai clară a modului cum se manifestează criza aceasta în pedagogie, e necesar să amintim și aici că, istoric văzut, *veacul nostru este sfârșitul epocii de emancipare a omului de toate legăturile care nu-și au temeiul în conștiința omenească.*

Trăim sfârșitul unei epoci în care omul n'a crezut decât în rațiunea sa și în libertatea absolută a eului său. Această epocă își are începutul în «luminism», (epoca cunoscută în istoria gândirii ca «Das Zeitalter der Aufklärung») și reformațiune, apogeul în idealismul umanist, iar declinul ei îl trăim astăzi în raționalizarea, mecanizarea, atomizarea, individualizarea și liberalizarea vieții noastre spirituale și morale.

Cât va dura agonia acestui veac, nu putem ști; dar esențialul, pentru noi este că, în situația în care se găsește spiritualitatea veacului nostru, *educația, în adevăratul ei sens, nu mai este posibilă.*

Teoretizare

Pedagogia modernă se află într'o stare de continuă *teoretizare.* Nici un alt domeniu al vieții nu este atât de bântuit în discuții teoretice contradictorii, ca pedagogia și educația. Celce e cât de puțin informat asupra lucrărilor de pedagogie apărute în ultimile decenii în Apus, știe că pasiunea pedagogilor după așa zisa «*begrifflicher Klärung*» (clarificarea noțiunilor), este una din cele mai adânci cauze ale crizei și ale neputinței în care se găsește astăzi școala și educația.

Unii pedagogi tind să mijlocească copiilor ca absolut, ceeace e închis în marginile acestui veac; pe când alții năzuesc spre contrarul. Unii învață că supremul scop și ideal al educației este umanul însuși, ca personalitate absolut liberă și creatoare de cultură; alții văd acest ideal dincolo de marginile și posibilitățile omenescului. Pedagogie socială, pedagogie individuală, pedagogie catolică, pedagogie evanghelică, pedagogie realistă, pedagogie idealistă, utilitarism, intelectualism, esteticism și voluntarism toate aceste «direcții» și «curente» fac din pedagogia modernă un labirint, în care orientarea e aproape imposibilă, (vezi A. Messer, Pädagogik der Gegenwart, 1933).

Acestei teoretizări a pedagogiei îi corespunde, în acelaș domeniu, încrederea absolută în experimentul psihologic, care a avut drept urmare așa zisul psihologism. Natural, recunoaștem că, psihologia — în special așa cum aceasta e concepută de un Dilthey, Jaspers, Scheler, Spranger și Litt — poate fi de folos pentru educație, ajutându-ne să cunoaștem, într'o oarecare măsură, realitatea sufletească a copilului. Psihologismul modern, însă, se crede în posesia unor metode științifice, cu care el are posibilitatea să analizeze cele mai tăinute adâncuri ale sufletului omenesc. Această încredere în experimentul psihologic, pe care se fundamentează pedagogia contemporană, este o urmare a iluziei pozitiviste, care tinde să arate, că *și în imperiul sufletului legea cauzalității ar fi suverană,* (această iluzie este temeiul pedagogiei dlui G. Antonescu, vezi d. e. a sa «Pedagogie generală», pag. 287).

Din aceste tendințe pozitiviste, «științifice» și «exacte», s'a născut psihologia experimentală modernă, «*psihologia fără suflet*», care studiază fenomenele sufletești așa cum fizica studiază căderea unei pietre, sau botanica creșterea unei plante...

Problematicul sufletului

Pentru psihologul modern, problematicul sufletului, ca o realitate metafizică, nu mai există; căci el a redus această realitate plină de mister, care nu poate fi accesibilă decât unei intuiții mistice, la problema unui fapt empiric-cauzal. In laboratoarele psihologice se născocesc mereu metode, cu ajutorul cărora psihologii cred, că vor reuși să lămurească nemărginitele întinsuri ale sufletului. E de ajuns să amintim aici, de exemplu, încercările psihoanalitice ale unui *Freud* (întemeietorul așa zisei metode «psihoanalitice». A scris: Psihopathologie des Alltagslebens, 1924, Über Psychoanalyse, 1924, și Vorlesungen zur Einführung in die Psychoanalyse 1922), de a dovedi, că toate fenomenele sufletești, inclusiv viața sufletească religioasă, n'ar fi decât urmările unor cauze patologice, sexuale, sau utilitariste, — ori de năzuințele unor psihologi de a reduce sufletul la problema aptitudinilor.

Dar sufletul este oare numai o sumă sau un mozaic de fenomene și puteri psihologice? Acelora cari cred în asemenea naivități, le putem răspunde cu bătrânul Heraclit: «*Tu nu vei găsi marginile sufletului, chiar dacă vei bătători toate drumurile. Atât de nemărginit este temeiul lui*», (Diels, Fragmente der Vorsokratiker, 1845, cit. din K. Heinemann, Lebensweisheit der Griechen, Leipsig, 1922, pag. 5).

Credința în experimentul «exact» și «științific» a avut urmări dezastruoase, în special în domeniul pedagogiei religioase. Dacă se poate vorbi de o concepție antropologică, care să fie temeiul pedagogiei moderne și a psihologismului descris mai sus, atunci această concepție privește pe om ca pe o mărime în sine: ca „*an-sich-sein*". Și acest fel de a privi pe om s'a generalizat și în pedagogia religioasă. Psihologia experimentală a devenit în aceasta din urmă «psihologie religioasă», sau mai bine zis „*psihologie a religiunii*", în care se face încercarea de a se analiza religiositatea unui suflet, așa cum se analizează orice fenomen sufletesc, — adecă *neținându-se cont de originea și temeiul metafizic al acesteia.*

Cum privește ea religia?

Ea privește religia ca pe un simplu fenomen care își are obârșia în omenesc, în imanent. Religia, ca revelația lui Dumnezeu, ca legătura dintre Dumnezeu și om, ca puntea care leagă imanentul cu transcendentul, nu există pentru această psihologie.

Noi credem, însă, că e nespus de mare deosebire, între a analiza anumite fenomene suflatești, zise religioase, și între *a pune un suflet în fața revelației lui Dumnezeu în Isus Hristos.* In primul caz e vorba de omul ca

mărime în sine, ca *„an-und-für-sich-Sein“*; în al doilea de omul *care se găseşte în faţa lui Dumnezeu:* de om ca făptură creeată; aşa dar, în trăirea religioasă e vorba de raportul dintre om şi Dumnezeu. Şi asta înseamnă, că ceeace aşa zisa «psihologie religioasă» analizează, *nu poate fi realitatea acestui raport.* Strădaniile acelora cari cred, că pot sonda cu ajutorul ştiinţei exacte nemărginita taină a credinţei religioase, pot fi însufleţite de năzuinţe demne de laudă, *dar ele sânt sortite să se irosească în van*, căci, dela *o psihologie experimentală, un drum care să ducă la o etică sau pedagogie, este o imposibilitate.*

Normele unei etici sau pedagogii îşi au obârşia în *altă* parte, decât în procesele psihice, în care libertatea devine, datorită legii cauzalităţii, o simplă închipuire. Cu ideea libertăţii dispare şi posibilitatea unei vieţi spirituale, omul devenind un simplu organism psiho-fizic.

Problema de educaţie

Simptomele crizei în care se găesşte educaţia se pot observa mai ales în haoticele *încercări de reformă în domeniul şcoalei.* Şcoala modernă nu-şi trage seva din realitatea vieţii, ci ea e aşezată pe temeiurile unei ideologii iluzioniste, care nu mai are nimic comun cu această realitate. Şi noi înţelegem sub «realitatea vieţii» mai ales realitatea existenţială a omului. Educaţia, pedagogia şi şcoala au de a face cu omul, şi de aceea problema fundamentală a educaţiei şi a pedagogiei este *problema fiinţii şi a existenţei omului.* Educatorul trebue să ştie ce este omul; (vezi P. Petersen, Pädagogik, Berlin, 1932, pag. 50); el trebue să-şi pună problema existenţei omului, cât şi problema raportului *dintre om şi lume, om şi comunitate, om şi Dumnezeu.*

Orce pedagogie trebue să se fundamenteze pe o concepţie antropologică; pe o concepţie despre fiinţa şi rostul omului în lume, (vezi W. Hehlmann, Metaphysik und Phänomenologie der Erziehung, Halle, 1932. Kap. 2. Der Mensch als Thema der Erziehung-metaphysik). De această concepţie depinde sensul oricărei educaţii şi a oricărei şcoale, care vrea să fie mai mult decât o simplă mijlocitoare de cunoştinţe disparate. De aceea, atunci când căutăm să deslusim cauzele care au produs criza în care se găseşte educaţia şi şcoala modernă, trebue să arătăm: *care este concepţia antropologică pe care se fundamentează această şcoală?*

Temeiul pedagogiei şi al şcoalei moderne îl formează metafizica şi antropologia filozofică idealistă-umanistă. Ideea fundamentală a idealismului german, începând dela Kant, Fichte, Schiller, Hegel, W. von Humboldt şi până la Windelband, Cohen, Rickert şi Bauch, *este că veşnicul, absolutul, Dumnezeu, ar fi idee,* care se revelează în lume ca fiinţa acesteia.

Ce este omul?

La întrebarea: ce este omul, idealismul răspunde, că el este o fiinţă raţională, un Eu conştient, prin a cărui conştiinţă Dumnezeu devine, se «realisează» în lume către sine însuşi. Acelaş raport dialectic, care face unitatea dintre lume şi Dumnezeu, există şi între om şi Dumnezeu. Idealismul — în special cel speculativ — deosebeşte în fiinţa omenească două sfere: o sferă interioară şi alta exterioară. Sfera exterioară este expresia vremelnicului. In adâncurile fiinţei lui, în spiritualitatea şi raţionalitatea lui, omul este veşnic. — La suprafaţa mării biciuită de furtuni se nasc valuri uriaşe, cari dispar apoi în Nimic. Dar în adâncurile ei marea rămâne neschimbată. Tot asemenea şi sfera interioară a omenescului. Eul acestuia, este lumea în care se realisează netrecătorul, veşnicul, ideea.

Dumnezeu se află în interiorul omului ca raţiunea, spiritul şi conştiinţa acestuia, aşa că devenirea dialectică a spiritului spre absolut nu este altceva decât o devenire a Eului omenesc.

Din acest raport dialectic idealismul deduce şi rostul şi ţinţa vieţii omeneşti. El înţelege pe om nu ca pe o realitate, ci mai mult ca «homo-humanus», ca idee. In fiinţa lui omul este natură şi spirit creator. Realitatea şi existenţa adevărată constă însă: în faptul că omul poartă pe Dumnezeu în sine. Această realitate, — înţeleasă ca spirit — Eul omului, se fundamentează în sine însuşi, în adâncurile dumnezeeşti ale existenţei lui. Condiţia esenţială a existenţei Eului spiritual este libertatea. Spiritul, ca «realitatea adevărată» a existenţei omului, nu se poate forma (sich bilden) şi desvolta decât în lupta contra naturii şi materiei. Graţie libertăţii sale omul trebue, în lupta dintre spirit şi materie, să se hotărască pentru spirit, pentru dumnezeesc, pentru idee. Omul trebue să fie organul prin care să se realiseze ideea, căci, «ceeace în viaţă este mare şi dumnezeesc, este numai prin idee» (Hegel).

Când idealismul umanist înţelege existenţa adevărată a omului ca personalitate autonomă şi creatoare de cultură, ca un Eu liber şi însetat de valorile ideale ale culturii, atunci cum e posibilă o comunitate a acestor Euri? Filosofii idealişti cred, că posibilitatea legăturilor omeneşti şi a comunităţii nu se poate fundamenta decât pe faptul că toţi oamenii sânt euri spirituale conştiente; însă, natural, «reală» această comunitate nu poate să devină decât abia prin recunoaşterea liberă a imperativului valorilor reale, (vezi Bruno Bauch, Systematische Selbstdarstellung, Berlin, 1933. R. Hönigswald, Über die Grundlagen der Pädagogik, München 1927. Th. Litt, Individuum und Gemeinschaft, 1922, şi o operă mai veche H. Münsterberg, Philosophie der Werte, Leipzig, 1907). Recunoaşterea valorilor obiective absolute şi năzuinţa de a realiza aceste valori uneşte pe oameni între ei, (vezi R. Hönigswald, op. cit. p. 61). In năzuinţa omului de a realiza valori ideale, el năzueşte totodată şi spre comunitate. Comunitatea nu este primordială omului, ci o creaţie a acestuia. Comunitatea este, după idealism, o problemă şi nu un dat al vieţii omeneşti, al existenţei omului.

Atitudine îmbibată de un optimism nemărginit, idealismul crede în atotputernicia raţiunii omeneşti, el crede că libertatea şi autonomia — realizată în personalitatea creatoare de cultură — ar constitui existenţa adevărată a omului.

Drumul şi metoda cu ajutorul cărora omul poate realiza această existenţă sânt descrise, cu multă exactitate şi lux de amănunte, în tratatele de pedagogie ale filosofilor şi pedagogilor idealişti.

Vom continua.

Nr. 6682—935.

Notificare oficială

Cu durere — aducem la cunoştinţă Onor. preoţimi, că Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei a răposat.

Inmormântarea înaltului ierarh se va face Duminecă în 7 Iulie a. c.

In această zi, după sfânta liturghie, se va face în fiecare biserică din eparhia noastră parastas pentru odihna sufletului celui răposat.

Consiliul arhiepiscopesc

† Preoteasa văduvă Maria Bălan

Vineri, la 28 Iunie a. c. a închis ochii în căminul său, văduva preoteasă Maria Bălan, în vârstă de 77 ani, după scurte suferinţe, fiind împărtăşită cu sfintele taine ale muribunzilor. Fiii şi ficele sale, împreună cu I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, erau în jurul ei, şi cu durere au închis pleoapele celei ce adormia întru Domnul, împăcată că şi-a îndeplinit misiunea sa în în această lume.

Duminecă în 30 Iunie a. c. a fost petrecută la locul de odihnă şi aşezată în cripta familiară, din cimitirul bisericii parohiei Blăjenii de sus.

Lângă sicriul defunctei stătea I. P. Sf. Nicolae, Arhiepiscop şi Mitropolit, împreună cu surorile, cu fraţii şi numeroasele rudenii. Satul întreg şi satele din jur, dimpreună cu mulţimea oe cunoscuţi, din laturile Bistriţei, fruntaşii vieţii publice şi ai autorităţilor au venit într'un pelerinaj cucernic să însoţească la locul de odihnă pe venerabila matroană.

Sfânta liturghie au săvârşit-o un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. Tr. Scorobeţ, consilier arhiepiscopesc, iar prohodul l-a condus Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Nicolae. Cântările funebrale le-a executat un cor de cântăreţi din oraşul Bistriţa.

La sfârşitul prohodului, Inalt Prea Sf. Nicolae a rostit o duioasă rugăciune, alcătuită anume, de adâncă gratitudine fieascăşi de recunoştinţă pentru jertfa vieţii scumpei fiinţe. A fost un moment impresionant când fiul defunctei mulţumea lui Dumnezeu pentru toate darurile ce le-a primit dela maica sa şi ruga pe Părintele ceresc să-i primească sufletul în corturile dreptilor.

Un panegiric pătrunzător a rostit consilierul *Tr. Scorobeţ* asupra virtuţilor, care împodobiau pe adormita întru Domnul, slujind la altarul familiar, în mijlocul familiei numeroase — lui Dumnezeu şi făcând din căminul său un prestol de radiaţiune a cuerniciei, sobrietăţii şi afecţiunii. In mijlocul sătenilor cu necazuri multe şi viaţă grea, venerabila matroană era un exemplu viu de hărnicie, şi mai ales sprijinitoarea, îndrumătoarea şi ocrotitoarea celor oropsiţi. Lacrimile ce le-au vărsat femei şi bărbaţi, tineri şi bătrâni ca şi micii copilaşi ai satului, erau ofranda recunoştinţii şi a iubirii pentru ceeace era deslegată acum de cele pământeşti. Din partea familiilor preoţeşti şi-a luat rămas bun dela răposata *P. C. Victor Mureşan*, administrator protopopesc în Bistriţa.

Exprimând I. P. Sf. Sale condoleanţele noastre, la mutarea din viaţă a Maicii Sale, rugăm pe bunul Dumnezeu să dăruiască răposatei iertare de păcate şi să o învrednicească de odihnă veşnică.

Un preot

FOIŞOARA

Biserica şi lumea*

II

Viaţa bisericii se întemeiază pe sfânta tradiţie, pe succesiune. Prin tradiţie noi pătrundem în „una“ şi „aceeaş“ lume spirituală, în viaţa generaţiei noui. Tradiţia este experienţă suprapersonală, ecumenică, viaţă spirituală creiatoare transmisă din generaţie în generaţie, împreunând pe cei vii cu cei morţi; ea este biruinţa asupra morţii. Ea domneşte în lume, însă a trăit în biserică. Tradiţia e amintirea ce reînviază viaţa, biruinţa asupra coruptibilităţii, este afirmarea vieţii veşnice. Tradiţia bisericii nu este autoritate din afară, — impusă. Ea e victorie reală, intrinsecă, câştigată asupra fragmentării timpului, e percepţia eternităţii în goana năprasnică a timpului, e unirea trecutului, prezentului şi viitorului într'o „unică“ veşnicie.

Viaţa în tradiţia bisericii înseamnă „viaţă în veşnicie“, înseamnă percepţia şi recunoaşterea realităţilor interioare. Trecutul nu se poate cunoaşte din afară, din fragmentele monumentelor păstrate, supuse criticei analitice a istoriei, ci se cunoaşte din lăuntru, prin amintirea sfântă, prin intersecţiile interioare, prin viaţa spirituală ecumenică, care birue fragmentările şi „extra-poziţiile“ timpului. Tradiţia nu este autoritate, ea este viaţă creiatoare a spiritului. Autoritatea este o categorie ce nu se potriveşte decât lumii naturale, lumii împărţite şi învrăşmăşite. In lumea spirituală autoritatea nu înseamnă nimic, sau mai bine zis, ea nu înseamnă decât „umilinţă“ şi „supunere“ ce purced din „libertate“. Tradiţia autoritară nu este decât o traducere din vorbirea lumii spirituale în a lumii naturale şi istorice, nu e decât o adaptare la vechea generaţie.

Biserica nu este o realitate paralèlă cu alte realităţi; ea nu este un element „în totul“ istoric şi universal, nu e o realitate obiectivă divizată. Biserica este „totul“, cuprinde întreaga plenitudine a existenţei, a vieţii lumii şi umanităţii, în stare de încreştinare. Ea are natură cosmică; ignorarea acestei naturi este un indiciu de decadenţă a conştiinţii ei. O concepţie ce ar privi biserica drept un institut medical, unde sufletul vine să se supună unui tratament, este o concepţie lamentabilă. Acei ce nu văd în biserică decât o instituţie, îi tăgăduiesc natura cosmică. In sânul bisericii şi iarba creşte, şi florile înfloresc, biserica e cosmosul încreştinat. Hristos a venit în cosmos, aci s'a crucificat, a înviat şi aci totul se transformă, se înoieşte. Cosmosul a fost drumul crucificării şi învierii Lui.

Cosmosul încreştinat, în care haosul este învins, constitue „frumuseţea“. Biserica poate fi definită ca starea autentică de frumuseţe a existenţii. Primirea integrală a „frumosului“ în lume este, în sens adânc, o încreştinare. Frumuseţea este începutul vieţii universale, e îndumnezeirea lumii. Frumuseţea va mântui lumea — cum a spus Dostoievski, dobândirea frumuseţii înseamnă mântuirea lumii. O concepţie integrală despre biserică este concepţia în care biserica este privită drept „Cosmos încreştinat“, adecă drept „frumuseţe“. Numai o concepţie deosebită de aceasta o transformă într'o instituţie.

Biserica însă, până la realizarea Impărăţiei lui Dumnezeu, duce o existenţă divizată. Ea trebue să se ridice deasupra elementelor întunecoase ale acestei lumi, şi nu se poate amesteca cu ele. Biserica este înainte de toate o realitate nevăzută, interioară, mistică. Ea face parte din ordinea spirituală şi nu din cea naturală. In sensul acestei calităţi, Biserica este încă, într'o stare de potenţialitate; din punct de vedere mistic ea nu este pe deplin actualizată.

In filosofia lui Aristotel şi Sf. Toma d'Aquino starea de potenţialitate luată în raport cu „actul“ este totdeauna identificată cu imperfecţiunea, cu materia, cu o stare nedesăvârşită; starea autentică şi perfectă este numai aceea transformată în întregime în „act“. In Dumnezeu nu există nimic în stare potenţială. El este act pur. De aici s'a format conştiinţa catolică şi thomistă care crede că starea autentică şi perfectă a bisericii este actualizarea şi întruparea ei istorică. La ei biserica mistică nu există, deoarece ea este o „stare potenţială», ceace e egală cu imperfecţiunea, cu materia, cu forma nedesăvârşită. Aristotel a favorizat absolutizarea întrupărilor istorice, subordonând infinitul finitului, nemărginitul mărginitului. Insă, despre starea de potenţialitate a bisericii este posibilă şi o altă concepţie. Aceasta este pusă în lumină de mistica şi filosofia germană, prin Boehme şi Schelling. In această concepţie „virtualitatea“ este considerată ca „adâncul existenţei“, ca originea ei intimă şi misterioasă, şi crede că această virtualitate e întotdeauna mai bogată — mai amplă, decât ceace e actualizat şi manifestat. Ea admite că o stare de potenţial din Dumnezeu nu se încarnează integral în act. Deci şi în biserică se află „potenţe“. Starea de virtualitate a bisericii este infinit mai cuprinzătoare decât elementul său actualizat. Originea adevărată a bisericii este mistică; ea este înrădăcinată în insonda-

* A se vedea Nr. 25.

Probleme-Recensii-Comentarii

Dela şcoala lui Şaguna. — In sala mare a liceului nostru „Andrei Şaguna" din Braşov s'au adunat, în 26 Iunie 1935, absolvenţii din anul 1910 ai vechiului institut de creştinească şi românească învăţătură.

A fost o impresionantă revedere a absolvenţilor, cari au luat bacalaureatul înainte cu un sfert de veac. După 25 de ani, au mai rămas în viaţă 36 din cei 46 absolvenţi ai acestui liceu, dintre cari au devenit: trei din ei protopopi, 4 medici, 5 advocaţi, 3 notari publici, 2 inspectori silvici, 1 consilier de legaţie, 2 medici veterinari, preoţi etc.

La întrunirea colegială a ţinut o cuvântare foştilor elevi, astăzi încărunţiţi de vreme, dl director *I. Moşoiu*, aducându-le aminte de viaţa şcolară cu visurile şi idealurile ei.

A răspuns, în numele absolvenţilor, copleşiţi de adâncă emoţie, dl *I. Sandu*, directorul şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, zicând:

„Am plecat acum 25 de ani dela această şcoală cu avântul tineresc în suflet, încrezători în destinul nostru şi ne reîntoarcem astăzi în puterea vârstei, cu tâmplele albite de vreme. In ochi luceşte încă flacăra de odinioară, dar văpaia lor s'a potolit în lupta vieţii. Câte iluzii nu s'au spulberat şi câte elanuri nu s'au frânt în drum...

„Inchid ochii şi revăd figura senină şi gravă a directorului nostru, Virgil Oniţiu, conducător neîntrecut al şcoalei lui Şaguna pe care a înălţat-o pe culmi neatinse. Imi răsare în minte chipul vioi şi plin de bunătate al lui Alexandru Bogdan, căzut pe câmpiile Galiţiei luptând pentru o cauză străină. Revăd pe profesorul Aurel Ciortea care se străduia să ne introducă în tainele nepătrunse al universului, al cărui entuziasm se împletea aşa de bine cu acela al nostru. Şi fără să vreau, gândul mă poartă spre Stejeriş şi Poiană, unde în mijlocul naturii pline de farmec, dascăli şi elevi se confundau în acelaşi elan al vieţii, formând o singură şi mare familie.

„Să fie oare perspectiva depărtării care împrumută vraje şi farmec acelor timpuri, sau poate e un reflex întârziat al sufletului nostru însetat după frumuseţe şi ideal?

„Şcoala din Braşov ni-a dat independenţa în gândire şi acţiune şi ne-a învăţat să apreciem valoarea oamenilor şi lucrurilor peste contingenţele aparente şi trecătoare. Ea ni-a insuflat simţul măsurii, eleganţa sobră şi ne-a făcut să simţim fiorul şi plăcerile creaţiei.

„Şiruri de generaţii au pornit dela această şcoală, răspândindu-se în toate colturile Transilvaniei şi dincolo de munţi; ele au fost tot atâtea avantposturi gândirii şi simţirii româneşti. Astfel Braşovul a jucat un rol covârşitor în pregătirea sufletească a tinerimii pentru clipa supremă a unirii". —

Absolvenţii au plecat, la sfârşitul serbării, şi au depus o coroană de flori pe mormântul lui Virgil Oniţiu.

*

Cărţile de rugăciuni tipărite de curând în tipografia arhidiecezană din Sibiu, cu purtarea de grijă şi binecuvântarea Inalt P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, au fost primite cu mare bucurie şi însufleţire din partea celor veniţi la congresul din zilele trecute al „Oştii Domnului". Cărţile acestea, întocmite cu îngrijire deosebită, întâmpină aceeaş bună primire şi în coloanele presei noastre bisericeşti.

Astfel, foaia *Calea Mântuirii*, ce apare la Arad, spune, în numărul său mai nou, următoarele:

Cartea cuprinde o bogăţie de rugăciuni, dintre cele mai frumoase, la toate prilejurile din viaţa omului. Mai întâi este un prea luminat cuvânt către cetitori, scris de I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae**, *în care arată folosul rugăciunii şi datoria creştinului de a se ruga cu căldură şi cu stăruinţă. Apoi urmează rugăciunile de dimineaţa, rugăciunile de peste zi, rugăciunile de seara rugăciunile pentru fiecare zi din săptămână, rugăciuni şi cântări dela utrenia de Duminecă şi sărbătoare, rugăciunile care însoţesc cântările sfintei şi dumnezeeştii Liturghii, rugăciuni şi scumpe învăţături pentru sfânta Spovedanie, rugăciunile înainte şi după sfânta Cuminecătură, rugăciuni pentru felurite trebuinţe: pentru soţi, copii, părinţi şi fraţi, pentru văduve, orfani şi pentru neputinţe, pentru plugari şi lucrători, la secetă, la ploaie, pentru vrăjmaşi, pentru călători şi pentru binefaceri, pentru morţi şi altele. Apoi cântări: tropare, condace, irmoase, svetilne şi alte cântări ziditoare de suflet la toate praznicele şi slujbele de peste an, precum şi acaftistul Domnului Hristos şi al Născătoarei.*

Cartea, frumos împodobită cu icoane, a apărut în două tipărituri.

Cereţi pe care vreţi după adresa: Libraria Arhidiecezană, Sibiu.

Să nu fie casă de creştini în care să nu se afle carte de rugăciuni. Casa în care oamenii nu se roagă, este pândită de cele mai mari nenorociri. Rugăciunea ne fereşte de ispite şi ne înalţă sufletul spre Dumnezeu şi ne învaţă dreapta credinţă.

Cereţi şi răspândiţi Biblia şi Cartea de Rugăciuni. Cine citeşte Biblia şi se roagă din Cartea de Rugăciuni în fiecare zi, a aflat adevărul şi calea mântuirii.

*

Din activitatea cercurilor pastorale. — Prilej de mare bucurie sufletească au avut credincioşii din comuna *Buzd*, protopopiatul Mediaşului, în ziua de 29 Iunie 1935 la sărbătoarea sfinţilor apostoli Petru şi Pavel.

Preoţii cercului I religios-Mediaş, care aveau să slujească în sfânta biserică de aci, au fost primiţi de către preşedintele cercului religios Mediaş, păr. *Iacob Gh.*, paroh al acestei comune.

Au participat la această misiune următorii: P. C. Sa protopop *I. Crăciun* şi preoţii: Gh. Iacob, D. Filimon, V. Scutea, Gh. Simplăcean, A. Băcilă, N. Bălăban, P. Păturău, Ch. Păcurar, M. Maier.

La sfânta liturghie, servită de preoţi în sobor, a luat parte întreg poporul, răspunsurile liturgice fiind date de tinerii Societăţii Sf. Gheorghe din Buzd.

La priceasnă parohul *M. Maier*, din Brătei, a rostit o predică bine pregătită, îndemnând poporul la pocăinţă, urmând pilda sfinţilor apostoli Petru şi Pavel. Predica a fost ascultată cu multă atenţie de către credincioşi.

La ora 3 d. m. s'a slujit vecernie, cu sfinţirea apei celei mici şi rugăciuni pentru hotar, de către P. C. Sa protopop *Ioan Crăciun*, înconjurat de soborul preoţilor.

După terminarea sfintei slujbe părintele *Ch. Păcurar* din Richiş şi-a desvoltat conferinţa: «*Educaţia morală-religioasă a tinerimii adulte*». Conferinţa a lăsat bună impresie asupra credincioşilor.

P. C. Păr. prot. vorbeşte poporului despre: «*Datoria părinţilor de a-şi creşte copiii în spiritul Evangheliei*», *făcând din ei adevăraţi creştini şi buni români; spunând printre altele următoarele: Renaşterea ţării noastre trebue să se facă pe baza principiilor creştine, pe bază de moralitate, dreptate şi autoritate.*

Totodată ţine să felicite pe păr. Gh. Iacob pentru zelul şi tactul pastoral desvoltat în parohie timp de peste 40 de ani, dorindu-i mulţi ani cu sănătate.

Preotul local Gh. Iacob, mulţumeşte P. C. Sale protopop I. Crăciun pentru frumoasele cuvinte adresate şi promite că va lucra şi de azi înainte ca sămânţa aruncată să aducă rod bun.

Mulţumeşte preoţilor care au vorbit precum şi celorlalţi care au participat la această sărbătoare religioasă.

Pr. *M. Maier*

*

Conferinţă preoţească. — In zilele de 23 şi 24 Iunie 1935 s'a ţinut conferinţa de primăvară, a preoţimii tractului Târnava, în comunele Crăciunel şi Chesler.

Cu această ocazie am constatat, că aceste parohii, ascunse între dealuri, situate la periferia tractului, sânt scutite de molima diferitelor rătăciri religioase, depănându-şi viaţa patriarhală într'o atmosferă de seninătate creştinească.

Interesându-ne asupra stării lor morale, am primit de asemenea liniştitoare garanţii, că creştinii acolo le mărturisesc regulat, cercetează des biserica, fug de procese, cinstesc feţele bisericeşti şi se supun cu dragoste legilor.

In 23 Iunie s'a servit sfânta liturghie în sobor în biserica din Crăciunel. La priceasnă a predicat părintele *Oct. Negrea* din Coroisânmărtin, despre venerarea ce o datorăm sfinţilor. La vecernie părintele *Ion Scumpu* din Boian şi-a ţinut în biserică conferinţa despre: „Legătura canonică dintre preot şi credincioşi".

Din biserică preoţimea urmată de credincioşi a plecat la casa parohială, unde în ograda încăpătoare, adăpostiţi în parte de arşiţa soarelui dogoritor, părintele *Ion Oprea* din Bahnea şi-a desvoltat conferinţa cu deviza: „Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie".

A urmat conferinţa intimă, în care s'a constatat, că toţi oratorii şi-au îndeplinit bine sarcinile.

S'a luat în desbatere şi chestia salarizării preoţeşti. Preoţimea tractuală îşi exprimă adânca mâhnire, că în mijlocul vicisitudinelor morale de astăzi, şi când articole industriale de prima necesitate, precum şi cele alimentare marchează o tendinţă de continuă urcare, numai ea, preoţimea, să fie scurtată în veniturile sale.

Preoţimea, în aceste grele vremuri, îşi pune nădejdea în organele noastre bisericeşti de conducere, rugându-le să iee de urgenţă măsurile impuse de gravitatea împrejurărilor.

In 24 Iunie, în comuna Chesler, s'a servit sfânta liturghie în sobor. A tâlcuit evanghelia zilei pe înţelesul poporului părintele *Iuliu Moldovan* din Laslău, iar după vecernie a vorbit părintele *Tiberiu Herţioagă* din Velţ. Au fost ascultaţi cu viu interes.

La despărţire credincioşii din ambele parohii ne-au rugat stăruitor, să le procurăm mai des astfel de clipe, care pentru ei rămân neuitate.

Raportor

*

Probleme actuale în biserică şi stat, *Conferinţe* **ţinute la fundaţia „Dalles" sub auspiciile Consiliului central bisericesc. Bucureşti, Tip. Cărţilor Bis. 1935. Pagini 237, Lei 60.**

După primul ciclu de conferinţe din anul 1933 organizate de Consiliul central bisericesc în sala „Dalles" şi publicate în volumul: *Biserica şi problemele sociale*, **urmează al doilea ciclu în 1934, publicate abia acum în volumul:** *Probleme actuale în biserică şi stat*. **Dacă primul volum a prilejuit o aleasă bucurie pentru toţi fiii credincioşi ai bisericii ortodoxe, apoi şi volumul de faţă se bucură de aceeaş faimă şi valoare ca şi cel dintâi. Numele autorilor au acelaş prestigiu moral şi academic, iar subiectele conferinţelor prezintă aceeaş importanţă în viaţa bisericii şi în renaşterea spirituală a copiilor ei.**

Dl *Sextil Puşcariu* **stabileşte raportul dintre** *Ortodoxie şi cultura românească*, **punând la punct unele chestiuni cari privesc cultura apusului şi originalitatea culturii noastre de „ortodocşi latini".**

Pr. *Dr. V. Gheorghiu* **desfăşură în linii mari, dar precise, din punct de vedere doctrinal:** *Problema mântuirii noastre.*

Păr. *Gala Galaction* **vorbeşte despre:** *Copiii noştri.*

Dl *Romulus Cândea* **despre:** *Biserica ortodoxă şi tradiţia naţională.*

Dr. N. Minovici **osândeşte pornografia, prostituţia şi alte imoralităţi publice, în conferinţa:** *Apărarea morală a tineretului.*

Dl profesor universitar *T. M. Popescu* **arată:** *Misiunea creştină a statului.*

I. Popescu-Spineni **vorbeşte despre:** *Vechimea creştinismului la români.*

Dl *Gh. Mugur* **pledează pentru** *Misionarism*, **care după cuvintele dlui Nichifor Crainic înseamnă „ieşirea din pasivitate".**

Dl *S. Mehedinţi* **arată:** *Cum s'ar putea ajuta creştinismul în România.*

Aşteptăm ca tradiţia aceasta să se urmeze an de an şi conferinţele să se publice, dar nu cu aşa întârziere ca cele de acum.

Pr. *Il. V. F.*

*

Ştiinţă şi religie. — *Dr. I. St. Furtună* **publică în ultimul număr al revistei „Sănătatea" (5—6/1935) un articol de fond despre** *Ştiinţă şi religie*, **în care arată că ştiinţele experimentale şi biologia umană nu pot cuprinde viaţa şi misterele ei. Morala biologică nu are decât o putere mediocră. Căci „morala naturală nu are autoritatea de a impune tuturor spiritul de sacrificiu, aşa de necesar, pentru ca o societate să trăiască armonic şi să prospere satisfăcător. Pentru plantarea şi cultura unor asemenea însuşiri sufleteşti, trebue concursul neapărat al moralei revelate, morala religioasă.**

„Morala biologică spune omului: *nu face* **altuia ceeace ţie nu-ţi place să**

---

bil, în infinit. Biserica istorică nu a cuprins, nu a consumat întreaga plenitudine a bisericii mistice şi virtuale. Aceasta nu înseamnă altceva decât „concepţia despre potenţialitate, în care se descopere insondabilitatea şi infinitatea „fiinţei", care se ridică peste limitele oprimante ale finitului.

Creştinismul a fost un elan spiritual ce s'a revărsat dincolo de aceste limite; a fost o descoperire a insodabilului şi infinitului. In conştiinţa creştină „substanţa" predomină „forma", şi prin aceasta creştinismul se deosebeşte esenţial de elenism. Scolastica s'a străduit să impună forma elenică substanţei vieţii creştine, adică să-i limiteze „puterea" şi „creiaţia" care în sine sânt infinite, nerecunoscând ca „fiinţă" autentică decât ceace este „act", şi că „substanţa" este subordonată în mod definitiv „formei".

In Orient, creştinismul nu a cunoscut renaşterea filosofiei lui Aristotel şi nici dominaţia „formei elenice". I s'au deschis alte perspective prin tradiţia platonismului, care în toate timpurile a existat în Orient. Insă, chiar în ortodoxie, conştiinţa bisericii este foarte oprimată prin limitările „formei", cari se actualizează şi se iau drept stare de putere; în Orient a existat un conservatorism inert. Dacă se înţelege altfel raportul dintre „putere" şi „act", decât ca după Aristotel şi Toma d'Aquino, prin aceasta nu s'a redus, nu s'a înlăturat necesitatea actualizării, a încarnării; nu se face prin aceasta decât o lărgire a domeniului actualităţilor posibile, admiţând că sfera actualităţii nu epuisează plenitudinea „fiinţei".

Biserica nu este numai mistică şi potenţială, ci deopotrivă văzută şi actuală.

Istoriceşte Biserica se întrupează, precum s'a întrupat Hristos. Insă „fiinţa" ei nu se poate duce la „perceptibil", la întruparea ei istorică. Biserica se face văzută în viaţa lui Hristos, a sfinţilor, în sfintele taine, în ierarhie, în comunităţile ei, în soboare etc.

Actualizarea, forma, fiind în întregime un avantaj pozitiv, o îmbogăţire a cunoaşterii, o cucerire, nu implică în acelaş timp negaţia infinităţii insondabile; nu afirmă decât, că „exotericul" cuprinde mai mult decât „esotericul".

Calea urmată de Boehme nu a fost suficient de ortodoxă şi doctrina lui a fost tulbure; însă, în tot cazul, el a fost mai creştin decât Aristotel. Lumea elenică se temea de infinit şi se străduia să se apere împotriva lui. In lumea creştină infinitul s'a descoperit în mod precis, ca substanţa vieţii. Boehme a fost în întregime adâncit în această infinitate ce s'a desvălit prin revelaţia creştină.

Trad. de Pr. **C. Zoican**

ţi se facă. Mórala religioasă spune: *Faceţi* altóra ceeace aţi dorì să vi se facă vouă. Iubiţi pe aproapele nostru ca pe voi înşi-vă; sacrificaţi-vă şi devotaţi-vă pentru aproapele vostru"...

Mai departe dsa spune: Biologia umană nu poate spune nimic despre existenţa, origina şi esenţa sufletului; nu poate spune nimic despre problema tulburătoare a originelor şi destinelor omului; nu poate răspunde la chestiunea ce-şi pune veşnic *omul:* am fóst mai înainte de naştere, şi ce am să mai fiu după moarte?

„Aşa fiind, asupra acestòr probleme şi a tot ceeace stă dincolo de limitele biologiei, apar, cu drept cuvânt, doctrinele filosofice şi religioase: *domeniul deci extra-ştiinţific,* sau, mai bine zis, ultra-ştiinţific, al teologiei, al revelaţiei şi al religiei.

„Dl profesor universitar *Drăghicescu,* eruditul autor a numeroase opere de filosofie, a publicat de curând încă o lucrare: «*Verité et Révélation*», în editura Alcan-Paris, [1934, 496 p. 40 fr. N. n.]. Somităţi ştiinţifice ca Jolivet din Paris şi Gaultier din Zürich, aduc laude mari acestei lucrări, spunând că este inspirată de idei înălţătoare şi că este expusă cu o erudiţie şi o căldură dialectică ce merită cele mai mari laude.

„Dl profesor Drăghicescu spune, între altele, că societatea actuală este pradă multor agitaţii; că este oprimată de tirănia economicului şi că ea se îndreaptă spre o mare catastrofă, pe care *nu o va putea înlătura dacă nu se reîntoarce la primatul spiritualului, la restaurarea tuturor valorilor morale şi cu deosebire la cea mai importantă: credinţa în Dumnezeu.*

„Nu putem gândi că ar fi o umilinţă pentru omul erudit, care admite existenţa vastelor terenuri necunoscute asupra cărora revelaţia religioasă aduce lumini inaccesibile mijloacelor de investigaţii proprii ştiinţei.

„Pentru ce omul înţelept nu ar îngenunchia în biserica unde l-a condus mama sa când era copil? Cu cât ştie mai mult cu atât are o mai largă conştiinţă de ignoranţa şi de nimicnicia sa şi cu atât va găsi că este mai demn de a se închina modest şi umil în casa de rugăciuni, către Dumnezeu".

Astfel de mărturisiri sânt demne de cunoscut şi bune de popularizat.

Il. V. F.

Pr. Iosif Trifa — caterisit

Sentinţa Consistorului spiritual din Sibiu

Nr. 16/1935.

Consistorul spiritual eparhial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia şi Sibiu, în procesul pornit contra protopopului Iosif Trifa din Sibiu de către P. V. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu cu Nr. 1521/1935 Bis. pentru delictele disciplinare arătate în Regulamentul de procedură al instanţelor disciplinare şi judecătoreşti a Biserici ortodoxe române, art. 14, 15 şi 17, apoi art. 9, şi în conformitate cu art. 78, lit. b. şi art. 81 din acelaş Regulament, în şedinţele sale ţinute la 8 şi 9 Mai 1935 în localul Mitropoliei din Sibiu, după cercetarea tuturor actelor acuzarii, ascultând desbaterile publice desvoltate în şedinţe cu participarea acuzatului prot. Iosif Trifa, precum şi a procurorului general: Consilier arhiepiscopesc-referent Dr. Andrei Gâlea ca reprezentant al autorităţii bisericeşti: dupăce acuzatorul îşi susţine acuza, dupăce se citeşte darea de seamă a judecătorului încredinţat cu referarea, dupăce Consistorul încearcă să înduplece pe acuzat, să revină necondiţionat sub ascultarea şi disciplina canonică, fără a ajunge la rezultatul dorit, dupăce ia act de apărarea scrisă şi de apărarea verbală a acuzatului, luată la proces verbal, aduce următoarea:

Sentinţă:

Acuzatul, protopopul Iosif Trifa, de 47 ani, domiciliat în Sibiu, cetăţean român, ortodox, este vinovat de abaterea dela învăţăturile evanghelice cuprinse în Sfânta Scriptură a Testamentului Nou la Sf. Matei 18, v. 17, I. Tesaloniceni c. 5, v. 12 Romani 13 v. I.—I. Petru c. 2, v. 13, cari poruncesc ascultarea de Biserică, este vinovat de călcarea dispoziţiunilor sf. Canoane ale Bisericii noastre: 31, 39 şi 55 apostoleşti, 5 al Sin. loc. Antiohia şi 10 al Sin. local Cartagena, cari indică caterisirea ca pedeapsă pentru nesupunere faţă de autoritatea bisericească legală, este vinovat de a fi călcat, dispoziţiile articolelor 2 lit. a., art. 3. lit. m, w şi z şi art. 14, 15 şi 17 din Regulamentul de procedură susmenţionat, cari toate definesc vinovăţia de schismă, — în consecinţă, pe baza suscitatelor învăţături exanghelice, canoane şi articole de Regulament, şi în conformitate cu art. 4, II, lit. c., din acelaş Regulament se pedepseşte cu caterisirea. Sentinţa de faţă s'a adus cu unanimitatea voturilor, cu drept de apel în termen de o lună, în conformitate cu art. 203 din Regulament. —

Pe urma ruperii preotului I. Trifa de Biserică, era de prevăzut că va ajunge la acest rezultat dureros.

Congresul naţional-bisericesc va fi convocat pentru ziua de 14 Octomvrie 1935, atât în şedinţă ordinară, cât şi în calitate de colegiu electoral *pentru alegerea episcopului de Arad,* precum şi de mitropolit al Bucovinei. In prima zi se vor repartiza lucrările secţiilor respective. A doua zi, în 15 Oct., membrii congresului se vor întruni, împreună cu membrii adunării eparhiale a diecezei Aradului şi a Cernăuţilor şi vor proceda la alegerea noului episcop al acestei eparhii, precum şi de mitropolit al Bucovinei. In zilele următoare se vor continua lucrările congresului.

Sosirea în New-York, în ziua de 29 Iunie 1935, a primului episcop ortodox al românilor din America, a P. S. Sale episcopului *Policarp,* însoţit de arhimandritul Popescu şi un diacon, a fost salutată de reprezentanţii legaţiei României, ai consulatului şi ai bisericii ortodoxe.

Dela New-York P. Sfinţitul a plecat la Cleveland, unde are să se facă instalarea, în mijlocul unor mari solemnităţi.

Act de dreptate. Sâmbăta trecută, în ziua Sf. Apostoli Petru şi Pavel, s'a desfăşurat la *mănăstirea Neamţ* solemnitatea retrocedării, din partea statului, a unui teren (de 11.500 ha) pădure şi fânaţ, care până la 1864 fusese proprietatea mănăstirii.

Meritul de căpetenie, pentru redobândirea acestei averi, revine I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicodem* al Moldovei.

Mănăstirea, cu glorios trecut a Neamţului, începe, prin noua ctitorie, *o nouă viaţă spirituală, naţională şi culturală.*

INFORMAŢIUNI

Nouă ctitorie. Dl *Dr. Ioan Vescan,* advocat în T.-Mureş, un cucernic ortodox şi vreduic român, dăruieşte *treisute de mii* Lei în scopul construirii unei biserici în comuna sa natală Viişoara, protopopiatul Turdei. Fapta donatorului, care este departe d'a fi un milionar, a impresionat atât de adânc ţărănimea satului său, încât, prin subscrieri personale, această ţărănime săracă s'a andajat să contribue o sumă de 150 mii Lei. Şi astfel noul sfânt locaş se poate înălţa.

Daruri pentru biserică. In ziua de 17 Iunie 1935, în comuna Ticuşul Nou, jud. Târnava Mare, s'a oficiat de cătră un sobor de preoţi taina Sf. Maslu, în decursul căruia s'a sfinţit un mare şi frumos clopot, donat bisericii noastre de cătră dl inginer *Gheorghiţă Stoica,* str. Argentinei Nr. 14, Bucureşti, fiul acestei comuni.

Clopotul şi întreaga instalaţie a costat 20 mii Lei. Deasemenea a mai donat încă vre-o 6,500 Lei pentru facerea treptelor de beton din stradă până la întrarea în biserică. Acest evlavios creştin, inginer Gh. Stoica, a jertfit pentru sfânta noastră biserică suma de 26,500 Lei. Se mai găsesc încă inimi iubitoare şi îngrijitoare de cele sfinte!

Noi ceice ne bucurăm şi simţim ajutoarele şi binefacerile ce ni se fac, cu recunoştinţă vom aminti întotdeauna pe bunul şi vrednicul ortodox Gh. Stoica. *Invăţătorul.*

Act de mulţumire. Subsemnatul Of. parohial ort. rom. din *I. G. Duca,* judeţului Odorhei, în numele comitetului parohial şi al comitetului de construcţie, aducem călduroase mulţumiri domnilor învăţători din cercurile culturale: I. G. Duca, Săcel şi Simoneşti, cum şi tuturor celorlalţi participanţi la serbarea din 25 Mai a. c. de sub patronajul dlui prim-pretor G. Rădulescu din I. G. Duca, pentru preţiosul ajutor material, de 5000 Lei [cinci mii Lei] realizat, cu această ocazie în folosul construirii Sfintei noastre biserici. Pr. *Simion Radu,* paroh-preşedinte.

Revista de familie, Viaţa Ilustrată, *Nr. 7 pentru Iulie 1935, continuă să fie aceeaş valoroasă şi interesantă publicaţie, care în fiecare lună aduce preţioase contribuţii de cultură creştină pe seama păturii intelectuale a neamului.*

Cititorii dela sate, abonaţii la foile *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului* sânt invitaţi să sprijinească, şi în jumătatea a doua a anului curent, foile acestea mult folositoare, înoindu-şi abonamentul. *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului* sânt cele mai bune foi creştineşti pentru popor, slujind mereu la întărirea credinţei şi a apropierii sufleteşti de Dumnezeu. Răspândiţi-le, în cercuri cât mai largi, în mijlocul neamului. On. preoţime să nu înceteze a le recomanda stăruitor fiilor Bisericii noastre.

Cursurile de vară ale universităţii popolare „N. Iorga" din Vălenii de Munte se ţin între *15 Iulie—15 August* 1935. Vor funcţiona o cantină şi căminuri pentru băeţi şi fete. Costul este de Lei 1200 de persoană pe întreaga lună. Inscrierile pentru cursuri se fac pe adresa: «*Universitatea populară N. Iorga*», Bucureşti I, bulevardul Schitu-Măgureanu Nr. 1.

Doamna **Ileana Dr. Hoadrea,** din Sibiu, mulţumeşte tuturor cari au avut cuvinte de mângăere în nemărginita durere ce o sufere prin pierderea iubitului ei soţ.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 7 Iulie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Rectificare. Vocea din public, apărută la acest loc în numărul precedent al foii, se adresează **poliţiei** (şi nu populaţiei, cum din greşală s'a tipărit).

A apărut şi se poate procura dela **Libraria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediţii: mare şi mică.

Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):

Ediţie de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—

Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):

Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—

Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimiţându-se preţul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

Nr. 475—1935 (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc la parohia ortodoxă-română din **Covasna,** de cl. I-a, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Remuneraţie lunară de Lei 800 (optsute) dela epitropia bisericii. La eventuală salarizare a cântăreţilor de către stat se va întregi salarul cântăreţului ales la 800 lei. Dela candidat se cer aptitudini musicale pentru a forma şi conduce corul bisericesc. Pentru formarea şi conducerea corului cu succes se aprobă o remuneraţie în plus de 200 lei lunar.

2. Venitele stolare conform hotărârii consiliului parohial din şedinţa dela 15 Februar 1934.

3. Sesiune cantorală 3 jug. pământ arător la câmp.

4. Locuinţă în natură.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de diploma de cântăreţ dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu, cu toate actele necesare, la oficiul parohial ortodox-român Covasna, protopopiatul Oituz, judeţul Treiscaune, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică pentru a cânta şi a se face cunoscut de către credincioşi.

Se prefer cei cu vreo meserie sau absolvenţii şcoalei de contabili pentru bănci populare.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial al bisericii ortodoxe-române din Covasna, la 24 Martie 1935.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Pr. **Er. Ticuşan** preş. cons. par. — **Alexe Teculescu** notar al cons. par.

Nr. 4213—935

Concurs

Se publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcţie a bisericii ortodoxe din Blaj.

Ofertanţii vor înainta oferte până la *13 Iulie a. c.* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic planurile cu devizul şi condiţiunile.

Odată cu ofertele se va depune la acelaş Consiliu garanţie de 5% în numerar sau efecte de stat calculate pe cursul zilei.

Sibiu, 27 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

(11) 2—3

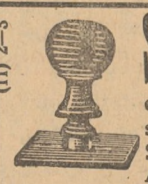

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă preţuri modeste, execută Prima Fabrică Română de stampile **OCT. L. VESTEMEAN,** SIBIU, Str. Tribunei 14, Telefon 304. Aceasta fiind singura firmă românească, rog să nu comandaţi la firme străine.

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane